

„Soča“ izhaja vsak petek in velja
pošto prejemana ali v Gorici na dom
pošiljana:

Vse leto 1.10
Pol leta 2.20
Četrt leta 1.10

Pri oznanilih in prav tako pri „pa-
stunical“ se plačuje za navadno tiskop-
no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 " " " " 2 " "
6 " " " " 3 " "

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po
8 kr. v Gorici v tobakarnici v gos-
poski ulici, blizu „treh kron“, na
starem trgu; in nanski ulici; v Ajdov-
ščini pri trgovcu g. Dolencu

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo
uredništvu „Soče“ v Gorici v Hilarijanski
tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soče
Via Rabatta (Rabatišče) št. 20.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj
se blagovoljno frankujejo. — Delalcem
in drugim nepremožnim se naročnina
zniža, ako se oglase pri uredništvu.

O državnem zboru, vladi in Slovenci.

Po več mesečnem zasedanju ste poslaniška in
gospodarska zbornica končali mnogovrstno delovanje, ljud-
ski zastopniki so se razšli, da bodo poročali, kaj in
česar niso dosegli. Kakor med zborovanjem, slišali
bomo razna poročila, poročila raznih barv po razme-
rah in stališčih, za katere se potegujejo glavne stran-
ke in oddelki teh strank. Naj pa gledajo in preso-
jajo, kakor jim drago, točk in predlog je bilo mnogo
v obravnavi in konečno tudi rešenih, kakor tudi od
presvitlega cesarja potrjenih.

Stopila je v življenje tako imenovana novela
brambene postave, vsled katere se bodo jemali v vo-
jake tudi v 4. razredu. Naša bramba je po tej po-
stavi močnejša na zunanji, od druge strani so dobili
državljeni ravno iz te postave več potrebnih poljšav.
Zmešnjave v Bosni in Hercegovini so bile povod, da
se je dovolil vladi primerni kredit. Sklenila se je v
enakem zmislu postava, da dobijo sirote in vdove,
ako so izgubili njih redniki življenje za domovino,
dostojno podporo od države. Taki stroški so potrebni,
ako hoče Avstrija uspešno politično vplivati na jugo-
vzhodu in na vzhodu sploh. Ker so izdajala te vrste
nova, in ker so druge potrebe bistveno nespremenje-
ne ostale, bila je naša vlada in tudi ogrska prisiljena
gledati, kakó bi se drž. dohodki pomnožili. Tudi je
potreba stare dolgove, grehe prejšnjih vlad, poplače-
vati in skrbeti, da se primanjkljaji odpravijo. Iz tega
vzroka ima sedanja vlada hudo stanje, in desnica o-
beh dunajskih zbornic je morala mnogo žrtovati, da
se Taaffejeva vlada obdrži in utrdi. Takó se desni-
čarji niso mogli ustavljati, in so dovolili izredni in
redni budget, so sklenili postaviti za hišni davek in davek
na petrolej in konečno tudi colninsko postavo. Do-
hodki se po tej poti zdato povišajo; k sreči so pa
davki in so razmere na znotraj in na zunanji take, da
se dotično blago ne bo dražalo, in kmučko ljudstvo
bo prosto novih neposrednih doklad in poviškov.
Tudi se je nekaj ugodnih kupcijskih pogodb sklenilo,
in so se za manjše dolgove kmetom odstranile doslej
obtežne pristojbine. Rokodelcem, dninarjem in v obče
nepremožnim ljudem bo postava o poštini hranil-
nicah veliko koristila, ker daje priliko za varčno
gospodarstvo tudi na malem. Mednarodno pogodbo o
vinu in vžitinski davek od umetnega vina smo
ob svojem času tudi omenili. Sklenila se je postava,
da upniki ne morejo več uradniških dohodkov nev-
smiljeno izterjevati. Sklenila se je postava o pogozdo-
vanji Krasa razmeroma ugodno, trž. razstava dobila je
postavno odločeno posojilo v pomoč. Gališka dež.
banka je dobila oblast za polit. eksekucijo. Niži Av-
striji se bo do ogrske meje struga reke Donave na-
dalje uravnavala, ker je drž. zbor v ta namen odlo-
čil 24 mil. pomoči. Postava o legalizovanju daje iz-
datnih poljšav. Drž. zbor je sklenil postaviti o ga-
liški transversalni železnični progji, sprejetji zahodne
(Elizabetne) proge v drž. oblast in o novi progji skozi
Kremško dolino. In še več drugih postav manjšega
ali večjega obsega je dobilo v končani sešiji svojo moč.

Velika je torej vrsta važnih postav, katere smo
tu našli, skoro v tistem redu, kakor jih „Tribüne“
pregleduje. Vidi se, da vlada in desnica, ki je prek in
prek vladine predloge edino sama podpirala, želiti po-
praviti, kar je stranka takó imenovanih „oskrbnih sve-
tovalcev“ zakrivila, in da hočeti državo urediti in u-
trditi. Cesar sam je o priliki pri avdienciji drž. po-
slancu Krofti svojo zadovoljnost izrekel z besedami:
„Jaz Sene morem spomniti, da bi bila
sploh kaka državnozborna sesija toli-
ko in tako koristnega izvršila, kakor
letošnja“. Iz te pohvalne izjave vladarjeve je
razvidno, da vlada in ljudski zastopniki so dosegli o-
dobranje svojih del na najvišem mestu, in če se
spomnimo, da so ti vspehi sad sedanje večine, torej
zastopnikov naše stranke, velja tudi cesarjeva pohvala
specijalno samo tej stranki; v tem priznanju je po-
ovinku izrečena ponovljena graja levičarjem,
katere je cesar, kakor znanu, obsodil z imenom u-
porne stranke (fakcijske opozicije). Vendar se pre-
drzne ta nepopoljšljiva stranka sedanjo večino ime-

novati še vedno kot „neplodovito“! Tudi očita ta
stranka vladi in desnici, češ, da ste ti dve delali sa-
mo za desnico, in vendar je znano, da je desnica
glasovala zato, da se je odločilo nad trideset mi-
lijonov za predaribersko železnico, ki bo v prvi
vrsti na korist Nemcem, zastopanim od nezadovoljnih
levičarjev, in vendar je glasovala ista desnica za 24
milijonov v namen uravnavanja Donave po krajih
niže avstrijskih; tedaj za deželo, katera šteje poleg
pemskih najhujše levičarje!

V primeri z imenovanimi vsotami zginejo zne-
ski, katere je drž. zbor odločil potrebam dežel, od
desnice zastopanih. Da se je n. pr. moglo češko vse-
učilišče letos odpreti, izdala je država za filozof.
in pravni oddelek samo 47 tisoč goldinarjev! Pač se
je pokazal politični napredek tudi v postavah, v prvi
vrsti v volilni reformi. All ta pridobitev je enako
koristna vsem cislajtanskim pokrajinam, in če se je
Čehom dovolilo lastno vseučilišče, potem zidajo iz-
obrazevališča za učitelje v Pragi, razširjenje vseučilišča
Krakovskega, so se z druge strani enako in še v veči
meri odločile denarne pomoči za dovrševanje dunaj-
skega vseučilišča, za anatomsko-patološki zavod, za
razširjenje velike tehnike na Dunaji in drugo tudi za
nemške dežele. Gledé na žrtve so pridobitve slo-
vanskim deželam v obče tudi v političnem pogledu
majhne, da ne rečemo neznatne. Slovenci zlasti
so zares le malo dosegli, ker so se borili večidel sa-
mo za stare pravice, kakoršne so uživali že v prejš-
njih dobah pri sodnjah. Za šole niso si še nič
znatnega priborili; tu se jim še vedno bistveno samo
obečuje. Ko bi se bilo bati, da bi sedanjo vlado iz-
podmeknil kak načelno manj prijazen sistem, trditi bi
moral, da so slovenski zastopniki sedanjo vlado pod-
pirali in se za njo borili ne sebi, ampak edino drž-
avi na sploh v korist, da pa sebi niso ničesar z a-
bodočnost stalnega priborjevali. In ko bi naši za-
stopniki optimistično zidali na sedanjo vlado brez
vidne zaslombe, obsojevati bi jih moral slov. narod
vseh pokrajin. Ali kolikor je mogoče po trdnih vz-
rokih in razlogih zanesljivo računati, vlada Taaffejeva
ne stoji na dobrih tleh samo sedaj, ampak utrdila se
je po hudih skušnjah nasproti cesarski hiši za dalj
časa. Ta utrjenost daje upanje našim poslancem,
daje upanje vsemu slovenskemu narodu, in edino v
tej nadi je razvidno dosedanje prijazno postopanje
slovenskega naroda dunajski vladi nasproti.

Taaffe se je zlasti letos o mnogih prilikah iz-
javil, da hoče izvršiti svoj ne samo gospodarski, ampak
tudi polit. program pomirljivosti in sporazum-
ljenja. Naši zastopniki so z opravičenimi razlogi se-
danji vladi očitali, da je za pravice Slovencev najbolj
nema, ali vsaj najpocasnija. Med ministri je naučni
načelnik najmanj prijazen in pravičen Slovecem.
Taaffe je pred odhodom slov. poslance tolažil, češ,
da so ovire velike, in da je treba previdno in pola-
goma postopati, ako hoče kaj stalnega vstvariti. Ta
izjava je resnična in v soglasji z dosedanjim postop-
anjem Taaffejeve vlade; Taaffe vé, kaj obečuje, on
pa tudi vé, da se sme na naše poslance zanašati, in
zato je po vsem upati, da s svojim sodelovanjem
in trkanjem polagoma pridejo za Taaffe-
jeve vlade tudi Slovenci do boljšega
stanja. Razmere so take na zunanji, nasproti Ogr-
ski in na znotraj, da imamo razlogov dovolj, v seda-
njo vlado zaupati in jo nasproti vsem strankam tudi
nadalje podpirati. Zato vstrajnost in potrpljenje!

Poročilo šolskega (naučnega) odseka o peti- cijah za vpeljavo slovenskega učnega jezika.

(Dalje.)

Na gimnaziji v Gorici sta sicer v I. in II. raz-
redu dve paralelki — namreč A. oddelek za Italijane
in Nemče, B. oddelek za Slovence 4) — a pouk je

4) Koncem šolskega leta 1880—81 bilo je v I. A. 29
italijanskih, 12 nemških in I. B. 30 slovenskih učencev, v
II. A. 26 italijanskih, 4 nemški, v II. B. 89 slovenskih u-
čencev.

izvemši veronauk in dotični materni jezik skozi in
skozi nemški, akoravno bi bilo brez dvombe priklad-
no, z ozirom na veledoločno število slovenskih in
italijanskih učencev, da se v pošteveh jomljeta gori o-
menjeno jako veljavno mnenje deželnega zbora gos-
poskega in gori tudi uže omenjena peticija deželnega
odbora goriškega.

Res se je sicer naznanilo šolskemu odseku, da
je c. k. naučno ministerstvo pred kratkim stavilo pra-
šanje deželnemu šolskemu svetu v Kranjski bi se li
in kako mogel razširiti poučni obseg slovenskemu je-
ziku. Kakor se kaže, to prašanje ni imelo posledka.
A razširjenje poučnega obsega slovenskemu jeziku ne
le v Kranjski ampak tudi v Goriški in v Spodnji
Štajerski mora se smatrati v smislu l. 1880 v zbor-
nici poslancev sklenene resolucije nujno potrebnim.

V teoriji pripoznano je v obče tudi v šolski
praksi vedno potrjeno načelo, da je pouk le tedaj us-
pešen in plodnos, če se vrši na jedrnatem naravnem
temelji, na temelji pouka učencev v materinem jeziku.
Kako more slovenskim učencem, ki nemškega jezika
ne umejo prav nič, ali pa jako nepopolno, koristiti
pouk, ki se jim daje v tujem ali vsaj malo razumlj-
vem jeziku? Metodičen in po zdravih didaktičnih na-
čelih uravnan pouk zahteva kot potrebno predsedico,
da se poučno gradivo prav razmotri in razumeva. V
nasprotnem slučaju je učenje le mehanično in mučno
vbijanje v glavo, in to mehanično vbijanje v glavo
traja na škodo poučnemu smotru tako dolgo, dokler
se učenec po lastni moči in potem, ko je premagal
vse ovire, le popne do popolnega razumevanja. Pri
takem pouku zgodi se često, in mora se nahajati po-
gostokrat, da učenci, kateri bi pri pouku dajanjem v
materinščini napredovali neprestano in povoljno, za-
stajajo in da veliko izmed njih opušča pričeti pot ne
zbog pomanjkanja nadarjenosti, ampak zaradi neugod-
nih razmer.

A še nekaj drugega je pri tem jemati v ozir,
namreč blagodejno vplivanje pouka, v materinščini
dajanega, na razvoj jezika samega, na razvoj domače
literature, na pomnoženje in razširjenje omike med
narodom. Narod sme po vsej pravici terjati od svojih
omikanih in učenih krogov, da se mu ne odstranju-
jejo in potujčijo, marveč, da mu pomagajo pospeti se
do blage nravi, do omike in s to v zvezi stoječega
blagostanja, da mu dajo pomoč, varstvo prava, pouk,
da z njim občujejo kot duhovniki, uradniki, zdravniki,
tehnik, učitelji v čistem in blagoslovnem jeziku.

Iz tega treba razlagati težnjo in zahtevanje na-
roda po slovenskih srednjih šolah, zahtevanje, katero
se izraža v mnogobrojnih peticijah tako točno in ne-
popačeno, zahtevanje, kateremu, je izvor naravno hre-
penje naroda po omiki in kateremu je pravni naslov
v državnih temeljnih postavah zajamčena jednako-
pravnost.

Iz tacih razlogov sklenil je šolski odsek v seji
29. aprila 1882 obnoviti po zbornici poslancev dne
23. aprila 1880 uže skleneno resolucijo. Ob enem
pa se je šolskemu odseku dozdevalo prikladno, izreči
svoje prepričanje, da se mora v Ljubljani ustanoviti
samostalna gimnazija s slovenskim učnim jezikom po
razmeri obstoječih učnih pripomočkov. To bilo bi tem
možnejše, ker so uže v Ljubljani na spodnji gimnaziji
slovenske paralelke, katere so jako obiskovane. Preu-
stroj uže obstoječih slovenskih paralel v samostalni
podgimnaziji priporočila se nujno blagovoljni pozorno-
sti naučne uprave s tem zaključkom, da bi se ta spod-
nja gimnazija razširjevala v popolno gimnazijo tako,
da bi se pri zaporednem napredovanju učencev usta-
navljali novi razredi gorenje gimnazije. V tem slučaju
bi iz sedaj utrakvistično urejene gimnazije v Ljublja-
ni nastal zavod samo z nemškimi učnim jezikom.

Gledé srednjih šol v Goriški priporočila se od
tamošnjega deželnega zbora in odbora zaželena na-
prava.

V Rudolfovem in v Kranji, kjer so učenci skoro
vsi slovenskega rodu, mora se smatrati vpeljavo slo-
venskega učnega jezika kot umestna, se ve da po raz-
meri učnih sredstev.

Na gimnazijah v Celji in Mariboru in na višji
realki v Ljubljani je resolucija sklenjena po zbornici

poslancev leta 1880 le s tem izvedljiva, da se napravi slovenske paralelke, ker se te srednje šole v dva samostalna po učnem jeziku ločena zavoda ne smeta deliti zbog tega, ker bi obiskovanje vsacega teh zavodov bilo premajhno.

Kot samo ob sebi umevno zdi se šolskemu odseku, da bi se na vseh zavodih, kjer bi se uvel slovenski kot učni jezik, moralo tudi skrbeti za to, da si pridobe učenci popolno znanje nemškega jezika in spretnost, posluževati se ga. To je točka, katero poudarja slovenski narod sam (kakor je razvidno iz mnogih gori navedenih peticij), ker slovenski narod ne prezira velike važnosti nemškega jezika in po njem dosegljive omike, temveč je uverjen, da je šolski mladeži po končanih srednjih šolah znanje nemščine neobhodno potrebno. Kako radovoljno zastopniki Slovencev priznavajo važnost nemškega jezika, razvidno je iz tega, da je pri debati leta 1880 o drugi resoluciji poslanec Vošnjak predlagal dostavek, naj se na učiteljskih, omenjenih v resoluciji, skrbi tudi za to, da si učiteljski pripravniki pridobé popolno znanje nemškega jezika, da v ta namen predavajo učne predmete v tem jeziku. (Konec prih.)

Dopisi.

Iz kanalskih hribov, 22. maja. Ni dolgo, kar me je slučajno pot peljala čez Banjšice na nadkanalske hribe, kder sem še jako občutil mrzel zimski zrak. I opazil sem tu pa tam opaljeno krompiršče, kar mi je svetočilo, da je morala biti tu slana. Hribovci imeli so nado, da bo pri njih letos uže žitna žetev ob sv. Ivanu, jeden mesec prej kot navadno, a to nado vzela jim je zima in mraz, osobito sedaj meseca maja, ki sta ljutovito gospodarila nad poljskimi pridelki. Slana ni napravila mnoge škode na visokih hriboh, ker se poznajo njeni nadsledki le na krompiršči, a v nižinah je gotovo bolj škodovala pri vinških trtah, ker je še zarod nežen.

Dejal sem uže, da me je pot peljala čez Banjšice, kder je prav lepa gorska ravan. Občina Banjšice ima prijetno lego, in kakor je videti, tudi rodovitna tla. Občina je bila prošlo leto jako zanemarjena, a krivda občinske zanemarjenosti gotovo je tičala v županovi zanikrnosti, kakor sem poizvedel od ondotnih občinarjev, da prejšnji župani se niso zmenili mnogo ali nič za blagor svoje županije. A sedaj ima župansko krmilo sposoben in bistroumen mož, ki je v svojem županskem delokrogu vstrajno delaven. Res ni ta mož trglat hlac po šolskih klopek, a vendar zamore s svojim razumom in s svojo pridnostjo enačiti se mnogokateremu županu, ki je, morebiti, po šolah potratil več svojih let.

Facta loquuntur, dela časté moža. Preč kakimi tremi leti ni bilo na Banjšicah ne šole, ne zvonika, ne zvonov. A sedaj se došlemu tujcu predoči krasno šolsko poslopje poleg cerkve, v katero se prej zapuščena mladež ukaželjno zbira ter pridobiva znanje za prihodnja svoja leta, enako bučelam, ki si v spomladi nabirajo sladkega medu po krasnih cveticah. Jedva (komaj) dve leti traja tu šolski poduk, a kakšna razlika je med otroci, ki obiskujejo šolo in med drugo odraslo mladino! Poleg cerkve se vzdiguje kvišku možato nov zvonik. Zvonik je izvrstno sozidan, trdno delo, ker vsi vogeljniki so iz olikanega kamenja. Zvonik hvali zidarje, a posebno onega, ki je delo nadzoroval, in ta nadzoritelj bil je župan. Kar se tiče novih zvonov, kateri so bili osorej leto vlti v Gorici, smeje se Banjškarji ponašati s mnogokatero župnijo, kajti njih krepki in soglasno ubrani glasovi segajo globoko v človeško srce, njih čisti glasovi se daleč okrog razlegajo v banjških visocin. Previdni župan zapazil je, kakšna nesreča se bi lahko pripetila pri zvoniku na taki visocini, kakor je občina Banjšice, zato je preskrbel na novi zvonik strelcovod, da bi bila tako nov zvonik in cerkev zavarovana pred svi-gajočimi strelami.

Gotovo velika dobrota za občino, deželo kot za posamično županijo so ceste in poti, naj si bodo te državne ali skladovne ali občinske. Kdor je bil pred nekolikimi leti na Banjšicah ali kdor je šel iz Gragarja po občinski cesti, ako se sme ta kolovoz še čersta imenovati, skozi občino Bate, Banjšice in Kal, mora pritrđiti, da te občine silno zanemarjajo svoje občinske ceste, akoprav jih vedno rabijo. Komu ni znano, koliko se iz teh občin vozi v Gorico gorskega pridelka, a vender te občine so do sedaj prav malo ali nič ne skrbele za svoje ceste; rajši so svojo živino pretepali, kot pa da bi bili ceste popravili. Banjški vili župan je tudi v tej zadevi pretuhtal korist in blagor, radi tega ni prej miroval, dokler ni v svojej občini, kljubu nekemu samoglavcu, razdelil vse občinske poti med občinarje, ki sedaj vsak svoj odkazani del veselo izdelujejo. Kako je bilo lepo videti, morate si misliti, priprostega in kmečkega moža s palrskim orodjem meriti po banjški občini poti, ter preračunati vsakemu občinarju v primeru plačevanja davkov del poti. Občinarji pa hajdi na delo, ter veselo delajo po svojej občini poti po zaukazu vrliga župana, vedoč, da jim župan le blagor in srečo

želi. Čitamo v časopisih, kako Njih Veličanstvo cesar z zaslužnimi križci odlikuje vrle župane bodisi radi zidanj novih šolskih poslopij, bodisi naprav novih cest; banjški župan gotovo ne pričakuje kakega odlikovanja, pa gotov naj si bode, da ga bodo odlikovali banjški potomci, ker postavil si je krasen spominček s svojim vstrajnim trudom. Takih županov nam Bog daj mnogo, potem bomo Slovenci napredovali v gmotnem in duševnem pogledu in blagru.

Popotnik.

Iz doljnih Brd, 21. maja. V predzadnji številki „Soče“ je nek dopisnik iz dolj. Brd popisaval naše kraje, naše razmere. Brici so za pisavo kaj malomarni, dopisi od tod so le redki, kakor da bi pri nas v nebeski zadovoljnosti živeli, toda mi vidimo potrebo, osobito ker so nam briske razmere prav dobro znane, da bi se dopisi iz teh pokrajin množili. Gotovo bi se po taki poti mnogokaj napačnega, neprijetnega, neljubega, narodu in obč. blagostanju škodljivega v sporazumljivosti odstranilo in narodni madeži oprali. — Toda prestopimo k stvari. Omenjeni gopisnik v drugi polovici dopisa omenja stan naših cest; to me je napotilo, da g. J. K. odvrnem. Cesta, ki pelje iz Moše v Medano, morala bi se bila po vsej pravici že od začetka prištevati skladovnim cestam, in sicer za to ker cesta po „Prevalu“ koristi skoro edino Brdom, in osobito županstva Medana, Biljana in Dolenje, deloma tudi županija Vedrijanska, rabijo to pot. Ta cesta zasluži po vsej pravici med skladovne iz naslednjih uzrokov uvščena biti, in sicer: 1. ker promet na tej cesti je velik; vsa dolnja Brda so na njo navezane, 2. ker je v stratežičnem obziru edino ona zele zelo velike važnosti in med drugim tudi zarad tega, ker veže bližnjo mejo z goriškimi mestom, tedaj s sredino dežele.

Cesta pa, ki pelje iz Moše do sv. Martina, ni tolike važnosti, ker cesta bi koristila izključljivo le Kozani in Vipolžem, ki so bile zarad tamošnjega starega, z bršljanom obrasene grada in dveh orjaških cipres, katerih obseg v deblih 7—8 mtr. meri, nekdanje obiskovane. Ne vemo pa, kako more g. J. K. trditi, da cestni odbori, v tem slučaju, niso ravnali in se ozirali „na blagor občini in glas večine ljudstva“?

Popoluoma uverjen sem, da s cesto Moša-Medana se je večini ustreglo, in deloma tudi Kozani in Vipolžem mora to po volji biti, kajti bolje nekaj, nego nič! A da bi se edino za dve vasi nove skladovne ceste napravljale, so cestni odbori gotovo zdravega prepričanja, da to ne gre, in tudi dokler se naše denarne razmere ne zboljšajo, ne more biti. Cestni odbori morajo se pri sklepanji in reševanju takih stvari nedvomljivo le na občni blagor ozirati in na večino se opirati. Kar je vsej deželi na korist in v obč. blagostanju, to mora odbor resno in temeljito pretresavati in pretuhtati; tako si pridobi naklanjenost in zaupanje ljudstva, posebno pa svojih volilcev.

Da pa cestni odbor Korminski za briske ceste nima očesa, je uže stara novost!

Admont na gornjem Štajerskem, 18. maja.

Nekoliko moram vendar od mojega potovanja do Admonta poročati. Od Ljubljane počeni do Admonta me je vedno sneg spremljal; ali pravega mraza vendar ni bilo, ker je bil večidel južni veter. Od Ljubljane počeni do Admonta ozimna žita prav lepo kažejo, posebno od Trbiža do Mrež (Friesach). Jara žita je tudi ljudstvo posejalo, in so prav lepo ozelenela, in tudi dobro letino obetajo. Travniki so se mi pa najboljši videli od Beljaka do Celovca in jih tudi dobri posestniki vsako tretje leto v jeseni s hlevskim gnojem guojijo, kakor sem v Mrežah poizvedel. Sadje je tudi prav dobro odevetlo in za zdaj obeta dovoljno pridelka, ako do jeseni še kaj ne pride. Gozde so pa Korošci po nižavah, kakor tudi po hriboh prilično očistili, in ako gre to tako rapidno naprej, bode Koroška lepa dežela postala samo Kras! V Mrežah sem ostal čez noč, kjer sem si drugi dan od 6—7. ure dobro to staro mesto ogledal. Mestice ima okolo 3000 prebivalcev in leži pod hribi v krasni ravninici. Ljudstvo je, kakor sploh Korošci, jako vladno in postrežljivo. Kmetijstvo je enako drugim slovenskim deželam. Od tod sem prišel v Admont, kjer sem zopet čez noč ostal, da ogledam slavni samostan Benediktincev, kakor tudi njih živinorejo. Samostan kakor celi Admont leži v ravninici, obdani s samimi velicimi gorami. Trgovišče je malo večje, kot naš Tolmin. Samostan je bil pred 3 leti deloma pogorel, kar je pa uže skoro vse zopet dozidano. Cerkev se mi je za zagrebško sv. Stefana, kar sem jih dozdej videl, najbolj dopadala. Zidana je v gotičnem slogu in je dolga 320 seznejev. Da je samostan krasen, tega ni treba popisavati, ampak samo rečem, da je eden od najbogatejših v celi Avstriji. Benediktinci imajo tu posebno krasno knjižnico, ki je 380 dolga, 80 široka in 60 visoka. Admont, t. j. Benediktinci imajo tudi ogromno posestvo v gruntih. Goveje živine imajo samo v Admontu čez 150 kosov, od teh čez 90 molznih krav. Pleme imajo Muricodolsko in Marijadvorsko; ali oni so z Muricodolskim bolje zadovoljni, ker je veliko trdnejše, kot pa Marijadvorsko. Oni namreč

po leti vso živino razun kakih 6 krav, katere doma ostanejo zavoljo mleka za dom, ženejo na svoje lastne lepe planine (v Kaiserau). Hlevi so popolnoma racionalno narejeni, ravno tako guojišča. Gospodje Benediktinci so me prav dobro sprejeli, in mi je g. pater Pirc, rojen Slovenec iz doljega Štjerja, vse točno raztolmačil in pokazal, za kar se vsem gospodom srčno zahvaljujem! Od drugod kmalu več. F. Žepič.

Politični pregled.

12. junija se odprejo deželni zbori goriški, štajerski in tirolski.

Colninska postava je dobila veljavo s 1. junijem. Postavo o uvoznini in davku na petrolej in postavo o poštnih hranilnicah je uradni časnik objavil.

Dr. Fischhof očita Herbstovcem, da imajo srce za prostost posamnikov, ne pa za prostost pojedinih narodnostij. Za poslednje se hoče pa on s tovariši potegovati. Levičarji pa njegov glas ali prezirajo, ali pa hudobno starega liberalca pomiljujejo.

Ogri so hudo presojevali upravo v Bosni in Hercegovini. Pacifikacijski kredit se je vendar sprejel s 222 proti 139 glasom.

V Bosni se je nadaljnje nabiranje vojakov mirno izvrševalo. V Krivošijah delajo ceste, trdnjave, vodnjake, pa le počasi, ker nimajo materijala pri rokah.

V Srbiji so bile volitve v Skupštino. Od 50 poslancev je izvoljenih samo 5, ki bodo držali s sedanjo vlado. Od 170 poslancev jih spada 120 naprednjakom. Vlada nima prijetnega stanja; kriva je tega tudi sama zarad neprevidnosti pri gledišnem škandalu.

Nemčija utrjuje svoje luke na Vzhodnem morji. Ob obrežji vzhodnega morja napravi se železnica. Iz tega je razvidno, da rusko in nemško prijateljstvo je samo začasno, navidezno ravno kakor z Avstrijo italijansko. Italijani pri nas, Nemci proti Rusu trdnjave zidajo. Nemčija hoče ob priliki vzeti Vzhodnega morja pokrajine Rusom, kakor Italija južne naše pokrajine Avstriji.

Posvetovanje o podunavskem prašanji se je pričelo na podlogi Barrère-ovega načrta. Bulgari so se ustavljali, Rumunci pa še kljubujejo.

Španjcem svetujejo, naj bi vzela Angležem Gibraltar nazaj. Ta namera bi vzbudila nove spletke.

V Egiptu je cela prekucija, dasi doslej še brez prelivanja krvi. Ali Evropejci nagloma odpotujejo v Aleksandrijo, ker se bojé rabuk, pomorov. Vse je negotovo in silno nevarno. Arabi Paša gospoduje zdaj nad dosedanjim podkraljem (Khedivom). Ta človek je neki silno fanatičen mohamedanec, ki bi rad vse kristijane in tedaj ves njih vpliv rad odstranil. Turčija bi rada tudi nadalje štela Egipet za svojo pokrajino. Zato toliko sili, da bi ji evropske oblasti dale pooblaščenje, da bi ona napravila mir v Egiptu. Ko bi se pa ugnjezdila s svojimi vojaki, potem pa bi gospodarila prav po turško, kakor povsod. Angleška in Francija niste s svojimi oklepnicami pred Aleksandrijo nič opravili. Prej ko ne bodo vse velevlasti skupno pritiskale na Egipet, če ne drugače z orožjem.

Domače stvari.

P. n. naročnike, ki niso še poslali naročnine za prvo poluletje, vladno prosimo, da svoj dolg poravnajo. Opravništvo „Soče.“

Deželni zbor Goriški se odpre s prvo sejo 12. junija vsled ces. patenta od 24. maja. To je zadnje zasedanje pred novimi volitvami, ki bodo gotovo v jeseni. Sedanje zborovanje ne bo imelo menda ne navadnih predlog obravnavati. Naj bi pa naše gorske občine gledale, in prosile, da se jim kaka obrtna šola ustanovi in osnuje, in naj naši poslanci poprašajo, kakó se poveljujejo novo ustanovljene štipendije za dijake, ki hodijo v više obrtniške šole. V Gorici podpisana rokodelska šola je samo na podlogi italijanščine osnovana, dasi je tu veliko dečkov, slovenskih staršev. Kakó je pa to?

Slovó in zahvala.

Odhajaje iz Tolmina v Gorico poslavljam se po tej poti od vseh, s katerimi sem imel čast občevati za časa mojega ondotnega skoro dvanajstletnega službovanja.

Ob enem izrekam presrečno zahvalo prečastiti duhovščini in slavnim županstvom za izkazano mi prijaznost, zagotavlja je jih, da mi ostanejo vedno v hvaležnem spominu.

V Tolminu, dne 2. junija 1882.

FERDINAND ZIGOI, c. k. kancelist,
vodja zemljiških bukev.

Dunaj. Velika dunajska opravna razstava. Dunaj.
Dunaj, Franz Josefs-Quai 27.
Samo, dokler je kaj zaloge.

3 kosi ženskih srajc, oplešano z najfinejšim vozenjem in šipkami	gl. 2.25
3 kosi ženskih nočnih korsetov za gospé	" 2.25
3 " kostimnih sukinj, oplešano z volnatim delom in obrobljem	" 2.25
3 kosi hlač, najfineje vozenje in oplešano fantazijo	" 2.25
12 " batistnih žepnih rut, barvane in s trakovi obrobljene	" -75
6 parov dokolenskih nogovic, fino barvane ali šamoje	" 1.50
3 kosi predpasnikov za gospé s finim vozenjem	" 1.50
3 " rjuh, velike, šivane in obrobljene	" 3.-
12 kosov prtov, belo obrobljeni in barvani	" 2.-
1 kos kavni prt, najfineje barvan z rosami	" 1.50
12 kosov prtičev, fina garnitura	" 1.50
61 kosov in je popolna oprava samo za	gl. 20.95
1/2 oprave 10 gl. 50 kr., — 1/4 oprave 5 gl. 25 kr.	

Sraje za moške okoli 8566 kosov iz prešnega franc. kretona, angl. širtinga ali Okasfort od 50 kr. do 1 gl. 80 kr. v vsakoteri velikosti. Velikansko lepa ripsgarnitura ok. 3360 pasov, obataja iz 2 posteljnih odelj, 1 finega miznega prta, poprej 35 gl., zdaj samo 9 gl. a. v

Cenitniki franco in brezplačno.

Naročila so ali proti poprejšnjemu plačilu ali pa proti povzetju.

Pattison-ova vata za protin

najboljši lek zoper

protin in revmatizem

Vsakotese vrste, kakor: bolečine v obrazu, prsih, vratu in zobeh, protin v glavi rokav in nogah, trganje po udih, bolest v hrbtu in ledjih.

V zavrtkih po 70 kr., polovica 40 kr. G. Cristofoletti, lekarnica pri črnem medvedu v Gorici na Travniku pri Škofiji

Kupčija z dišavino

ANTONA MAZZOLI-JA

V GORICI,

v gosposki ulici (via dei Signori) št. 6.

Tu je dobro preskrbljena zaloga zdravilnih dišavin, kemičnih izdelkov, raznovrstnih rečij za barvarje, smletih barv na olje in suhih, vsakovrstnih čopičev, domačih in tujih lakov (firnežev) za vsako rabo do najfinejše vrste.

Glavna zaloga cementa za počasno in naglo delo, prvih vrst in je, kakor se s poroštvom zagotavlja, za vsakotero delo in po ceni, ki se ne boji nobene konkurence.

Edina zaloga toliko imenitnega strupa za miši in podgane.

Edina zaloga toliko imenitnega laka Vaterpropf-ovega za porabo na kakošni koli tkanini, katere voda potem ne premoči, toliko za dežne plašče, kolikor za vozove itd.

Zaloga žvepla prve vrste za trtno žveplanje, in po preugodnih cenah.

Upajoč, da me slavno občinstvo počasti z obilnimi naročbami, obečujem točno postrežbo z neprekosljivim blagom vsake vrste in se poklanjam z vsem spoštovanjem

ANTON MAZZOLI.

228/E

Oznanilo.

Ravnateljstvo zastavljavnice (Monte di pietà), vstanovljene po grofu Thurnu, v Gorici naznanja, da bode dne 12. junija 1882 začela javna dražba (kant) nerešenih zastavlj. četrt leta 1881 t. j. tistih, ki so bile zastavljene meseca januarja, februarja in marca 1881.

Ravnatelj: Lovisoni.

Bergerjevo medicinsko MILO IZ SMOLE (THEERSEIFE).

Priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se skoro v vsch evropskih državah s sijajnim vspehom proti vsakovrstni nečistosti na polti,

posebno proti kroničnim in luskinastim lišajem, hrastam, nalezljivim hrastam, proti rudečemu nosu, ozebljimi, potanju nog, prihajajo na glavi in bradi. —

Bergerjevo milo iz smole ima 40% smole iz lesa, in se bistveno razločuje od vseh drugih smol, ki se prodajajo. — Da se prekanjanju izogneš, zahtevaj določno Bergerjevo milo iz smole in glej na znani zavitek. V dolgih in hudih poltnih boleznih rabi se z vspehom na mestu mla iz smole Bergerjevo med smolnato-žvepleno milo; kadar bi hotel imeti rajši to, naj zahteva edino Bergerjevo smolnato žvepleno milo, ker zunanja ponarjanja so brezuspešni izdelki. — Kot neostro milo iz smole za odstranjenje nečistostij na polti, zoper hsasto na polti in glavi otrok, kakor kot neprekosljivo kosmetično milo za vmiivanje in kopanje za vsakdanje rabo rabi: Bergerjevo glicerina. mile iz smole,

ki ima 35% glicerine in je fino perfumano.

Cena za komad vsake vrste 35 kr. z brošuro vred. Glavni razposiljavec: lekarnar G. Heil v Opavju Glavna zaloga za Gorico pri gg. lekarnarj. F. Cristofoletti (Zanetti) in A. Franzoni.

POZOR!

Božjast.

Oni, ki bolehalo zaradi krča ali živcev, in vsi ki se zanimajo za take bolezni in iščejo gotovega zdravila, naj si zaupno priskrbe brošuro dr. Boas-a. Brezplačno in franco jo razposilja DR. BOAS

Pa. is, Avenue Kléber, 10 Champs-Élysées.

Bela Parlagi, prej firma Brachfeld et Wellisch München, zdij Paris Avenue Wagram, 29 ne razposiljajo več moje brošure, ker sem jim je odtegnil.

Razglas.

Podpisano županstvo naznanja, da je pri Sv. Križi ipavskem stari navaden somenj za živino in (kramo) blago ponedeljek po sv. rešnem Telesu ponovljen in se bode od zdaj naprej ravno isti dan vsako leto držal. Štantnina za živino je na tri leta prosta.

Županstvo Sv. Križ 18. maja 1882.
F. STANIČ, župan.

Glavni dobitek ev. 400.000 mark ali 500.000 lir v zlatu.	Naznanilo sreče.	Dobitke garantuje država.
Vahilo k udeležitvi dobitnih šans ob velikem izsrečkanji dobitkov, garantovanih od hamburške države, in se mora dobiti		
mark 8 milijonov in 940.275.		
V teh ugodnih srečkanjih, ki obsegajo po pregledu, samo 193.00 lozov, pridejo na vrsto ti-le dobitki:		
Glavni dobitek ev. 400.000 drž. mark.		
1 dobit. à mark 250.000	54 dobitkov à mark 5000	
1 dobit. à mark 150.000	5 dobitkov à mark 1000	
1 dobit. à mark 100.000	108 dobitkov à mark 3000	
1 dobit. à mark 60.000	264 dobitkov à mark 2000	
1 dobit. à mark 50.000	10 dobitkov à mark 1500	
2 dobit. à mark 40.000	2 dobitkov à mark 1200	
3 dobit. à mark 30.000	530 dobitkov à mark 1000	
1 dobit. à mark 25.000	1073 dobitkov à mark 500	
4 dobit. à mark 20.000	101 dobitkov à mark 300	
7 dobit. à mark 15.000	25 dobitkov à mark 250	
1 dobit. à mark 12.000	85 dobitkov à mark 200	
23 dobit. à mark 10.000	100 dobitkov à mark 150	
3 dobit. à mark 8.000	27069 dobitkov à mark 145	
3 dobit. à mark 6.000	itd. itd. v vsem 47.600 dobitk.,	

ki izidejo v 7 delih v nekoliko mesecih.
Prvo izsrečkanje je uradno odločeno
14. in 15. junija t. l.
cel izvorni loz stane samo gold. 3.50
pol " " " " " 1.75
četrt " " " " " .88

in jaz razposiljam te od države garantovane loze (na promese) tudi v najdaljnje kraje proti vpošiljati v gotovni, najprikladniše v frankovanih pismih. Vsak udeleženec dobi od mene zastoj z izvornim lozom tudi izvorni pregled, preskrbljen s pečatom državnim in neposredno po izsrečkanji uradno razkazalo, in ni treba za to prašati.

Izplačba in pošiljatev dobljenih zneskov
izvršuje naravnost in naglo udeležencem in v največji tajnosti. Vsakotero prašanje naj se napravi po pošti ali s frankovanim pismom.

Oni, ki se hočejo udeležiti sreče, naj se za to pot do 14. junija t. l. oglase v popolnem zaupanju pod naslovom:

Samuel Heckscher senr.,
Bank- & Wechselhaus, Hamburg.

Dasejeva knjigarna in prodajavnica papirja
JOSIP PALLICH
v Gorici na Travniku št. 6

priporoča svojo bogato zalogo šolskih, molitvenih in raznovrstnih drugih knjig, šolske in pisarniške priprave — vse po najspodobniših cenah.

Temelj i pomoč
vsem, ki so v želodci ali trebuhu bolni.

Ohranjenje zdravja

neslanja se večjim delom na čiščenje in snaženje sokrovce in krvi in na pospeševanje dobrega prebavljenja. Najboljše za to sredstvo je

dr. Roza življenski balzam.

Življenski balzam dr. Rosov odgovarja popolnem vsem tem zahtovam; isti oživi vse prebavljanje, nareja zdravo in čisto kri. in truplo dobi svojo prejšnjo moč in zdravje zopet. Odpravlja vse težko probavljanje, osobito gnjus do jedi, kisló riganje, napetost, bljevanje, krč v želodci, zaslinjenost, zlato žilo, preobteženje želodca z jedlii itd., je gotovo in dokazano domače sredstvo, ki se je v kratkem zaradi svojega izvrstnega uplivanja obče razširilo.

1 velika sklenica 1 gl., pol sklenice 50. kr.
Na stotine pisem v priznanje je na razgled pripravljenih. Razposilja se na frankirane dopise na vse kraje proti poštnemu povzetju svote, Velečenjeni gospod!

8 toplo zahvalo Vam naznanjam, da mi je popolnem pomagal Vaš dr. Roza življenski balzam proti 8 mesecev trajajoči bolečini, to je proti stranskemu vjedanju na prsih, zaradi česar sem imel hudo napenjanje in želodčni krč.

Odkar rabim ta lek, sem popolnem zdrav in se dobro počutim, kar se mi prej kljub vseh zdravniški pomoči ni moglo posrečiti. Sprejmito torej mojo srčno zahvalo, in priporočam to zdravilo vsem, ki trpé valed enake bolezni.

Trnany Onjezd Josip Tyrl, sodar.

SVARJENJE!

Da se izogne neljubim napakam, zato prosim vse p. n. gg. naročnike, naj povsodi izrečno dr. Rozov življenski balzam iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi zahtevajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so sahtevali samo življenski balzam, in ne izrečno dr. Rosovega življenskega balzama.

Pravi dr. Rozov življenski balzam

dobi se samo v glavnej zalogi izdelovalca B. Fragner-ja, lekarna „k črnemu orlu“ v Pragi, Eeke der Spornergasse Nr. 205-3

V GORICI: G. Cristofoletti, lekarničar: G. B. Pontoni, lekarničar. V OGLEJI. Damaso d'Elia. V TRSTU: P. Prendini, lekarničar; G. Foraboschi, lekarničar J. Serravallo. V ZAGREBU; Sigm. Mitlbach lekarničar.

Vse lekarne in večje trgovine z materialnim blagom v Avstro-Ogerskej imajo zalogo tega življenskega balzama.

TAM SE TUDI DOBI:
Pražko domače mazilo
zoper bule, rane in vnetje vsake vrste.

Ako se ženam prsa vnamejo, ali strdijo, pri bulah vsake vrste, pri turih, gnojnih tokih, pri črvu v prstu in pri nohtanju, pri zlezah, oteklinah, pri izmasčenju, pri morski (mrtvi) kosti, zoper revmatične oteklino in putiko, zoper kronično vnetje v kolenih, roah, v ledji, če si kdo nogo spahne, zoper kurje očesa in potne noge, pri razpokanih rokav, zoper lišaje, zoper oteklino po piku mrčesov, zoper tekoče rane, odprte noge, zoper rak in vneto kožo, ni boljšega zdravila, ko to mazilo.

Raba je priprosta; mazilo (žavba) se namaže na platneni robec in se pritisne na bolno stran. Čez 4-6-8-12 ur se naredi nov fišter. — Zaprte bule in oteklino se hitro ozdravijo; kjer pa ven teče, potegne mazilo v kratkem vso ognujočo na-se, in rano ozdravi. — To mazilo je zato tako dobro, ker hitro pomaga, in ker se po njem rana prej ne zaceli, dokler ni vsa bolna ognujoča ven potegnjena. — Tudi zabrani rast divjega mesa in obvaruje pred snetom (črnim prisadom); tudi bolečine to hladilno mazilo potiši. — Odprte in tekoče rane se morajo prej z mlačno vodo miš, potem še le se mazilo nanje pilepi.

Skatljice se dobodo po 25 in 35 kr.

Balzam za uho.

Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejše sredstvo znano, odstrani naglušnost, in po njem se dobi tudi popolno uže zgubljen sluh. 1 sklenica 1 gl. a. v.